

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Møteinnkalling

Utvalg: Verneområdestyret for SVR

Møtested: Byrkjedalstunet, Gjesdal

Dato: 22.08.2023

Tidspunkt: 11:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til en av verneområdeforvalterne. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møtet starter med lunsj kl. 11:00.

Vell møtt!

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 20/23	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 21/23	Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar		
ST 22/23	Referatsaker		
RS 55/23	Søknad om å kjøyre til store sandvatn Uppstad		2023/5298
RS 56/23	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Vasstøl og Skithol i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/2, Hjelmeland kommune - Klarfrid Mæland		2023/5507
RS 57/23	Innvilga søknad om bygging av kommunikasjonsmast ved Sandvatnet i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune - Lyse Kraft		2023/4865
RS 58/23	Innvilget - SVR landskapsvernområde - søknad om landingstillatelse med helikopter på grunneiendom 102/8, Hægebostad kommune - Jone Haugland		2023/5389
RS 59/23	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport i Holmavassåno biotopvernområde, gnr/bnr, 67/14, Suldal kommune - Stavanger turistforening		2023/5283
RS 60/23	Innvilga søknad om helikoptertransport til Langavatn i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 222/1, Sandnes kommune - Stavanger turistforening		2023/5282
RS 61/23	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport av saltstein til Vestre Kaldafjell i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 55/1, Suldal kommune - Leiv-Einar Aarhus		2023/5783
RS 62/23	Innvilget - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om transport med snøscooter for frakt av utstyr, materiale og brensel til hytte ved gnr/bnr 2/9, Åseral kommune - Andrew Kenneth Asland		2023/5933
RS 63/23	Innvilget - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om bruk av helikopter for å frakte inn hytte til Skoådalen - Ivar Ljosland		2023/5879
RS 64/23	Innvilget - søknad om bruk av helikopter for vedlikehold og tilsyn på kraftledning 420 kV Kvildal - Holen, Bykle kommune - Statnett		2023/6148
RS 65/23	Innvilga dispensasjon til bruk av drone ved Månafossen i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 60/1-2, Gjesdal kommune - Film in Norway		2023/6154
RS 66/23	Innvilget - Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om		2021/9842

	helikoptertransport for å frakte ut badestamp ved gnr/bnr 2/38, Sirdal kommune - Knut Roar Wiig	
RS 67/23	Innvilga søknad om helikoptertransport til Kyrkjesteinskaret i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr 42/1, Suldal kommune -Torbjørn Guggedal	2023/5909
RS 68/23	Innvilga søknad om landingsløyve for helikopter. Øyuvsbu og Stavskar turisthytte. DNT sør. Valle kommune.	2023/6155
RS 69/23	Innvilga søknad om landing med helikopter. Botnsvatn i Valle. Heliwing Helikopter AS. Valle kommune.	2023/5284
RS 70/23	Innvilga søknad om bruk av drone ved Kjerag i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 228/1, Sandnes kommune - Stavanger BASE	2023/6661
RS 71/23	Innvilget - SVR landskapsvernområde - helikoptertransport i forbindelse med frakt av materiale og utstyr til hytte, Bygland kommune - Karl Martin Matningsdal	2023/5834
RS 72/23	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Jensafet i Kvanndalen landskapsvernområde, gnr/bnr, 68/1, Suldal kommune - Erik Jordebrekk	2023/7054
RS 73/23	Innvilga søknad om dispensasjon til fellestur og rydding av ferdselsveg til Følekammene, gnr/bnr, 30/2, Hjelmeland kommune - Hjelmeland turlag	2023/7053
RS 74/23	Høringsuttal. Bygland - Åseral - Vevatn - omlegging av vinterløypetrase - skiløype - SVR - Agder Energi. Saksnr. 201506749	2022/6635
RS 75/23	Endring av vilkår for landing med helikopter i samband med kalking. Å Energi. Bykle kommune.	2023/5859
RS 76/23	Innvilga søknad om landing med helikopter i samband med sau i skårfeste. Revsfjellet. Suleskardheia. Ola Vigesdal Oftedal. Valle kommune.	2023/7349
RS 77/23	Innvilga søknad om landing med helikopter. Småtjørndalen. Thor Harald Foss. Bygland kommune.	2023/7456
RS 78/23	Delvis innvilga søknad om landing med helikopter. Verneområdet SVR. Gaukhei. Gnr. 4, bnr. 2 Eivind Jacobsen. Bygland kommune.	2023/6040
RS 79/23	Søknad - motorferdsel i SVR - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Bygland 4/4 - Ljosland - Austre Langsvatn - helikopter - Olav Morten Heggland	2023/7419
RS 80/23	SVR landskapsvernområde - Innvilget - bruk av helikopter i forbindelse med transport av materiale, utstyr og brensel til hytte 2/19 - Åseral kommune - Jan Strømme	2023/7404
RS 81/23	Innvilga søknad for landing med helikopter for transport av felt storvilt. Dispensasjon frå	2023/7554

	ferdselsfobod. Bratteland og Dysje jaktlag. Gnr. 9, bnr. 5. Bykle kommune.	
ST 23/23	Steinsbuskaret-Hisdal biotopvernområde - søknad om bruk av helikopter for vedlikehold på kraftledning 300kV Tokke-Førre og 420 kV Kvilldal-Holen, Bykle kommune - Statnett	2023/6148
ST 24/23	Søknad om bygging av ny sankehytte ved Hegnavatnet i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Hjelmeland kommune - Judita og Trond Rød	2023/7390
ST 25/23	Frafjordheiane landscape protected area - application for zipline setup and use of drone for filming - Signal Steam b/ Frank van Zwol	2023/7462
ST 26/23	Uttale til kommuneplanen for Bygland, arealdelen. Offentleg ettersyn.	2023/6995
ST 27/23	Orienteringer	
ST 28/23	Eventuelt	

ST 20/23 Godkjenning av innkalling og sakliste

ST 21/23 Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar

ST 22/23 Referatsaker

RS 55/23 Søknad om å kjøyre til store sandvatn Uppstad

RS 56/23 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Vasstøl og Skithol i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/2, Hjelmeland kommune - Klarfrid Mæland

RS 57/23 Innvilga søknad om bygging av kommunikasjonsmast ved Sandvatnet i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune - Lyse Kraft

RS 58/23 Innvilget - SVR landskapsvernområde - søknad om landingstillatelse med helikopter på grunneiendom 102/8, Hægebostad kommune - Jone Haugland

RS 59/23 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport i Holmavassåno biotopvernområde, gnr/bnr, 67/14, Suldal kommune - Stavanger turistforening

RS 60/23 Innvilga søknad om helikoptertransport til Langavatn i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 222/1, Sandnes kommune - Stavanger turistforening

RS 61/23 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport av saltstein til Vestre Kaldafjell i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 55/1, Suldal kommune - Leiv-Einar Aarhus

RS 62/23 Innvilget - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om transport med snøscooter for frakt av utstyr, materiale og brensel til hytte ved gnr/bnr 2/9, Åseral kommune - Andrew Kenneth Asland

RS 63/23 Innvilget - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om bruk av helikopter for å frakte inn hytte til Skoådalen - Ivar Ljosland

RS 64/23 Innvilget - søknad om bruk av helikopter for vedlikehold og tilsyn på kraftledning 420 kV Kvildal - Holen, Bykle kommune - Statnett

RS 65/23 Innvilga dispensasjon til bruk av drone ved Månafossen i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 60/1-2, Gjesdal kommune - Film in Norway

RS 66/23 Innvilget - Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om helikoptertransport for å frakte ut badestamp ved gnr/bnr 2/38, Sirdal kommune - Knut Roar Wiig

RS 67/23 Innvilga søknad om helikoptertransport til Kyrkjesteinskaret i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr 42/1, Suldal kommune -Torbjørn Guggedal

RS 68/23 Innvilga søknad om landingsløyve for helikopter. Øyuvsbu og Stavskar turisthytte. DNT sør. Valle kommune.

RS 69/23 Innvilga søknad om landing med helikopter. Botnsvatn i Valle. Heliwing Helikopter AS. Valle kommune.

RS 70/23 Innvilga søknad om bruk av drone ved Kjerag i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 228/1, Sandnes kommune - Stavanger BASE

RS 71/23 Innvilget - SVR landskapsvernområde - helikoptertransport i forbindelse med frakt av materiale og utstyr til hytte, Bygland kommune - Karl Martin Matningsdal

RS 72/23 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Jensafet i Kvannaldalen landskapsvernområde, gnr/bnr, 68/1, Suldal kommune - Erik Jordebrekk

RS 73/23 Innvilga søknad om dispensasjon til fellestur og rydding av ferdselsveg til Følekammene, gnr/bnr, 30/2, Hjelmeland kommune - Hjelmeland turlag

RS 74/23 Høyringsuttal. Bygland - Åseral - Vevatn - omlegging av vinterløypetrase - skiløype - SVR - Agder Energi. Saksnr. 201506749

RS 75/23 Endring av vilkår for landing med helikopter i samband med kalking. Å Energi. Bykle kommune.

RS 76/23 Innvilga søknad om landing med helikopter i samband med sau i skårfeste. Revsfjellet. Suleskardheia. Ola Vigedal Oftedal. Valle kommune.

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 88
sara.kristiane.eide@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/6148-0

Saksbehandler: Sara Kristiane Eide

Dato: 20.07.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	23/23	22.08.2023

Steinsbuskaret-Hisdal biotopvernområde - søknad om bruk av helikopter for vedlikehold på kraftledning 300kV Tokke-Førre og 420 kV Kvilldal-Holen, Bykle kommune - Statnett

Vedlegg:

1

Søknad.pdf

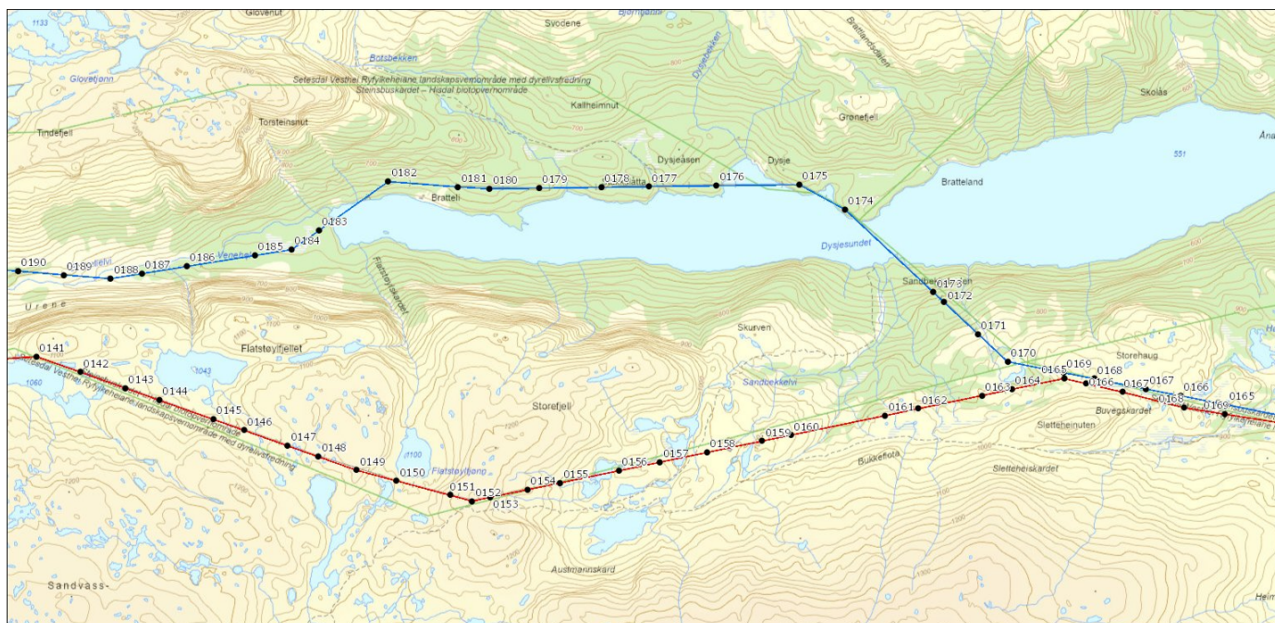
Forvalters innstilling

Med hjemmel i *Forskrift om vern av Steinbuskaret-Hisdal biotopvernområde* kap. IV, pkt 3.4 b), *Forskrift om vern av Hisdal naturreservat* §5, pkt. 5, og *Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde* kapittel IV, punkt 5.4 b), får Statnett dispensasjon til å bruke helikopter i forbindelse med vedlikeholdsarbeid på kraftlinjene Tokke-Førre og Kvilldal – Holen. Dispensasjonen gjelder for totalt 8 flygedager innenfor ukene 36 og 37 i år (2023).

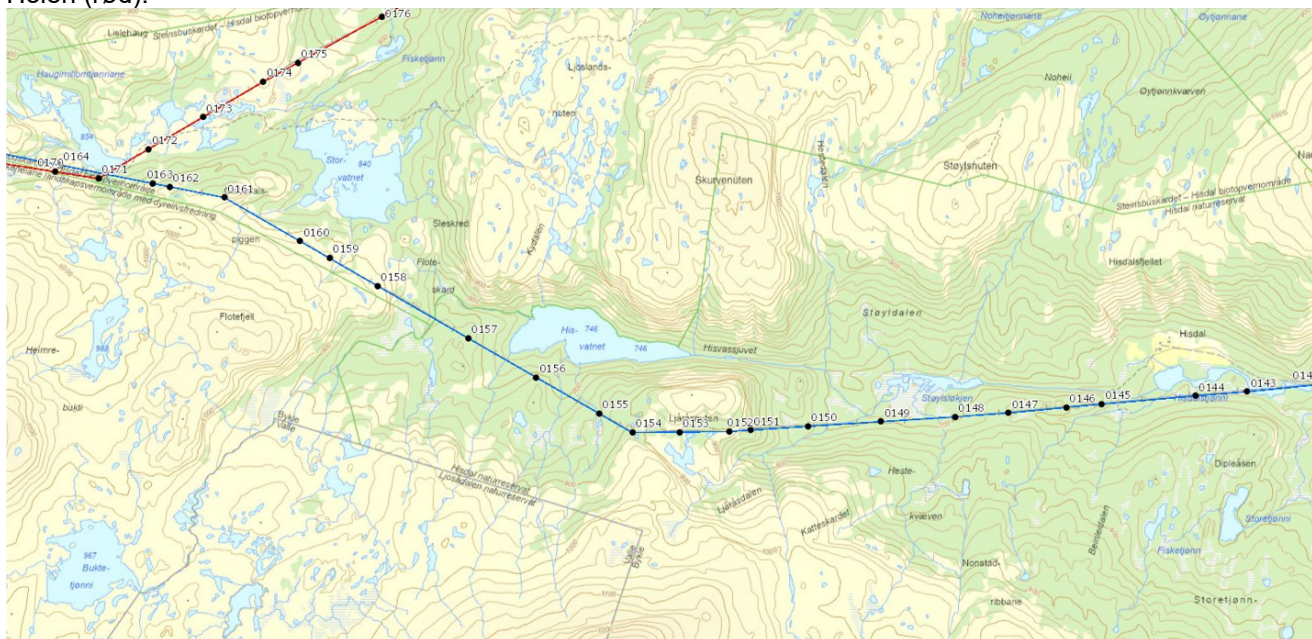
Med hjemmel i *Forskrift om vern av Steinbuskaret-Hisdal biotopvernområde* kap. IV, pkt 3.2, *Forskrift om vern av Hisdal naturreservat* §5, pkt. 4, og *Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde* kapittel IV, punkt 5.1 c), gis det avslag på å utføre helikoptertransport i uke 35.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder landing ved følgende master 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 171, 173, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 161, 167, 168 og 179, jf. kart 1 og 2.
- All flyging skal følge dalføret med avstikkere til mastene.
- All lufttransport meldes til Statens Naturoppsyn før transporten finner sted.
- Loggarket skal fylles ut før turen starter. Loggarket skal leveres verneområdeforvaltningen innen 01.11.2023.
- Persontransport er kun tillatt i forbindelse med annen nyttetransport, dersom dette ikke fører til flere turer.
- For å redusere forstyrrelse av bufe, vilt og fotturister, skal helikopteret så lang det lar seg gjøre, ikke fly lavere enn 300 m over bakken mellom landingspunktene.
- Om det blir observert villrein inntil 400 m fra landingspunktet, skal flygeturen avvendes til faren for forstyrrelser er over.

Kart 1: Oversikt over master som skal vedlikeholdes på 300 kV Tokke-Førre (blå) og 420 kV Kvilldal-Holen (rød).

Kart 2: Oversikt over master som skal vedlikeholdes i Hisdal naturreservat på 300 kV Tokke-Førre (blå).

Begrunnelse

Verneområdestyret er kritiske til at Statnett legger opp til omfattende arbeid og helikopterflyging i verneområder med særlig strenge restriksjoner i en periode på høsten då villreinen alt er mye uroa av annen aktivitet og det normalt ikke blir gitt landingstillatelser. For senere arbeid på linene kan det ikke regnes med å bli gitt dispensasjon for landing i perioden 20.8 – 30.9.

Når det i saken likevel blir gitt en dispensasjon for gjennomføring av tiltakene legger verneområdestyret vekt på at sentralnettet er kritisk viktig infrastruktur. Videre vil det å utsette arbeidet til uke 36 være positivt mtp. at det største jakttrykket da har lagt seg. De fleste av aktuelle mastepunkt ligg i dalføre der det er mindre sjanse for at villreinen oppholder seg, og

det blir derfor satt som vilkår at flygeruten må følge disse. Som det er satt vilkår om er det vesentlig at landing avbrytes om det observeres villrein ved landingspunktene.

Videre er verneområdestyret opptatt av at alt arbeid og tilsyn på alle linjestrekningene i verneområdene blir planlagt og samordnet med sikte på å begrense motorferdselen mest mulig, og lagt til en tid på året da konsekvensene for verneverdiene er minst mulig.

Annet lovverk

Denne tillatelsen er hjemlet i verneforskrift for *Steinbuskaret-Hisdal biotopvernområde, Hisdal naturreservat, Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde* og naturmangfoldloven. For landing med helikopter vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med egen dispensasjon etter *Lov om motorferdsel i utmark*. Søknad om dette på sendes kommunen.

Etter § 10 i *Lov om motorferdsel i utmark* kan grunneier nekte landing på sin eiendom. Om du skal lande på andre sin eiendom oppfordrer vi derfor om at du henter inn samtykke fra aktuelle grunneier.

Saksopplysninger

Sakens bakgrunn

Viser til søknad av 04.07.2023, hvor Statnett v/ Ståle Moen Lid søker om å få bruke helikopter til å utføre vedlikeholdsarbeid på kraftledningene 300 kV Tokke-Førre og 420 kV Kvildal – Holen i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Steinsbuskardet-Hisdal biotopvernområde og Hisdal naturreservat. Det søkes om 1 landing for å frakte inn utstyr, 1 landing for å frakte mannskap per mast, samt en landing midt på dagen når nødvendig.

Følgende jobber skal utføres:

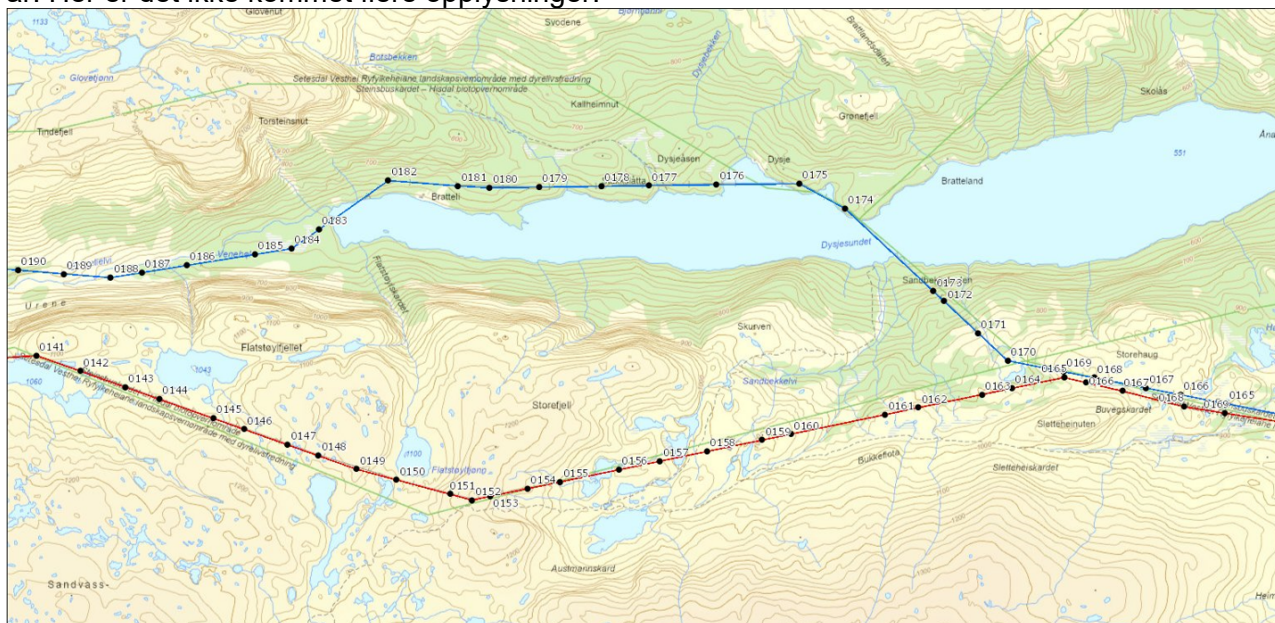
Det skal monteres dempelopper på fase og topplinje på 300 Tokke-Førre på følgende master: 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 171, 173, 177, 179, 181, 183, 185 og 187. ref. kart 1 og 2. Dette arbeidet er for å dempe vibrasjoner på mastene slik at man unngår havari. Det er derfor ønskelig å utføre dette før det dårlige været på høsten og vinteren setter inn. Mastene 143-155 ligger innenfor Hisdal naturreservat. Mastene 171 – 187 ligger innenfor Steinsbuskardet–Hisdal biotopvernområde.

Etter befaringen på 420 Kvildal-Holen den 19.06.23 ble det oppdaget feil på ledningen ved følgende master 161, 167, 168, 179. ref. kart 1. Mastene 161, 167 og 179 ligger innenfor Steinsbuskardet–Hisdal biotopvernområde. Masten 168 ligger innenfor Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde.

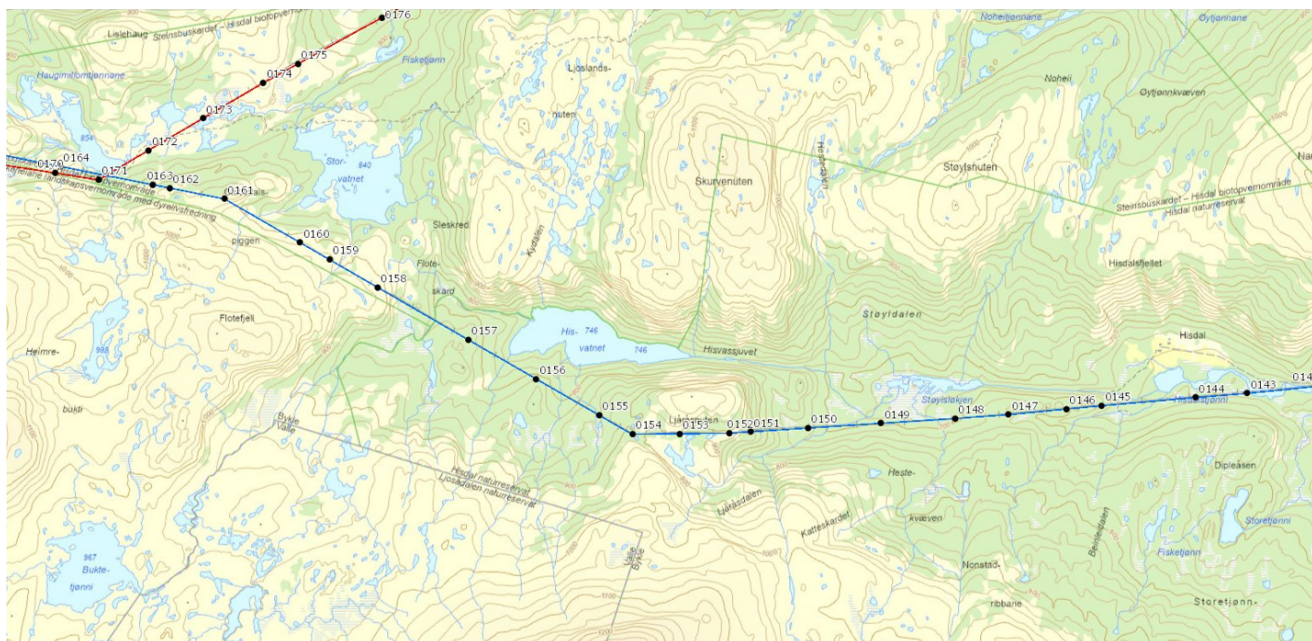
For å kunne utføre arbeidet på mastene, må linjen være utkoplet. Den er planlagt utkoplet i ukene 35, 36 og 37, og det er derfor planlagt å utføre arbeidet mandag – fredag i løpet av disse ukene. En utkopling som dette planlegges ett år i forveien, og er dermed ikke mulig å flytte i år.

Det vil ikke være helikopteraktivitet alle dagene, men det er et ønske om å ha disse ukene til rådighet om det skulle skje noe uventet som gjør at flygedager må flyttes. Det er estimert å bruke 8 flygedager.

Det er etterspurt mer informasjon om hvor akutt arbeidet er når det gjelder å utsette det til neste år. Her er det ikke kommet flere opplysninger.

Kart 1: Oversikt over master som skal vedlikeholdes på 300 kV Tokke-Førre (blå) og 420 kV Kvildal-Holen (rød).

Kart 2: Oversikt over master som skal vedlikeholdes i Hisdal naturreservat på 300 kV Tokke-Førre (blå).

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Steinsbuskardet – Hisdal biotopvernområde av 28.04.2000.
- Forskrift om vern av Hisdal naturreservat av 19.12.2008.
- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.04.2000.
- Forvaltningsplan for verneområdene i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Frafjordheiane, godkjent 2015.
- Forvaltningsplan for Hisdal naturreservat, godkjent 2016.
- Naturmangfoldloven.
- Vedtak om delegering av 05.11.2018 i sak 32/18.
- Tidligere dispensasjoner av samme art (delegert sak 04/2016, 113/20, 110/21 og 53/23).

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål

Formålet med vernet av Steinsbuskardet – Hisdal biotopvernområde er etter kapittel III i verneforskriften: *å sikre eit særst viktig heilårs leveområde med trekkveggar og kalvingsområde for villrein i Setesdal Vesthei.*

Hisdal naturreservat ble vernet 22.12.2008 og verneforskrift og grenser ble sist endret 11.02.2015. Formålet med vernet er *både å sikre eit særst viktig kalvingsområde for villrein i Setesdal Vesthei og å ta vare på eit stort skog- og heiområde som er representativt for indre delar av Aust-Agder. Ein høg konsentrasjon av gamle grove furutre i området representerer restar av «kjempe-furuskogar» frå fortida, som er særst viktige for å ta i vare artsmangfaldet knytt til gamle furuskogar.*

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000. Formålet med vernet er etter kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

1. *Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og*

fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.

2. Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Verneforskrift og forvaltningsplan

Virksomhet og tiltak innenfor Steinsbuskardet–Hisdal biotopvernområde blir regulert av verneforskriftens kapittel IV, punkt 1: *Det må ikkje iverksetjast tiltak som kan endre dei naturgjevne produksjonstilhøva, gjera villreinen sitt livsmiljø ringare eller hindre villreinen sin bruk av området.* Reglene i punkt 1.1 er ikke til hinder for vedlikehold og tilsyn ved for eksempel kraftlinjer, jf. verneforskrift kap. IV, punkt 1.2 f). Selve vedlikeholdet på kraftlinjen vurderes derfor som et tiltak som kan gjennomføres uten å søke.

Det er et generelt motorferdselsforbud og lavtflygingsforbud innenfor Steinsbuskardet–Hisdal biotopvernområde, jf. verneforskrift kap. IV, punkt 3.1 og punkt 3.2. Tiltaket faller derfor innunder kap. IV, punkt 3.1 og 3.2, og krever dermed dispensasjon etter verneforskriftens kap. IV, punkt 3.4 b) *forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til luft- og snøscootertransport som trengst ved tilsyn og vedlikehald av kraftanlegg, sjå pkt. 1.2. f.* Ved akutt behov for slik transport skal det varsles før flygingen finner sted.

Motorferdselsforbud og lavflygningsforbud gjelder også Hisdal naturreservat og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Forvaltningsmyndigheten kan derimot ved søknad gi løyve til motorisert transport i forbindelse med vedlikehold og oppgradering av kraftlinjer, jf. Forskrift om vern av Hisdal naturreservat §5, pkt 5 og verneforskrift for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde kapittel 5, punkt 5.4 b). Ved akutte behov for slik transport skal det varsles før flygingen finner sted.

I forvaltningsplanen er det beskrevet perioder hvor forvaltningen er restriktiv med å gi landingstillatelser og helikoptertransport. Dette gjelder perioden mellom 1 april og 1 juni for å unngå forstyrning av fugl i hekketiden. For områder med lokaliteter for rødlista arter vil det ikke gis tillatelse mellom 15 mars og 15 juni, eller i det tidsrommet den konkrete arten er spesiell sårbar. I kommuner hvor det utøves reinsjakt, gis det i utgangspunktet ikke tillatelse til helikoptertransport i perioden 20.august – 30. september.

Det er ikke åpnet for persontransport med motoriserte kjøretøy i verneområdet. Det er tillat å sitte på så lenge det ikke fører til flere turer.

Vurdering

NML § 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra naturbase, sensitive artsdata og andre artskart, NINAs GPS-prosjekt, forvaltningsplan og etablert forvaltningspraksis. Søk i sensitive artsdata viser ingen registrerte observasjoner av sensitive arter i området. Naturbase sine kart viser funn av ulike plantearter innenfor område, men disse vil ikke ta skade av motorferdselen det her er søkt om. Det er ikke informasjon om utvalgte naturtyper, truet eller nær truet natur på Norsk rødliste for naturtyper fra 2011, eller andre verdifulle naturtyper.

Steinsbuskaret-Hisdal, samt tilgrensede områder til de andre verneområdene, har tradisjonelt vært et sentralt område for villreinstammen i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane. Etter Ulla-Førre utbyggingen, har store inngrep i verneområdet som Storevassdammen, i Blåsjø, anleggsveier og kraftlinjer, ført til at villreinenens bruk av området er kraftig redusert. Dette har også skapt en deling i villreinstammen i nord og sør for Steinsbuskaret-Hisdal.

I Norsk Villreinsenters rapport «Kartlegging av villreinsens arealbruk i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei» (NVS rapport 6/2010), er det registrert villreintrekk ved Eidavatn, i Storsteindalen, øst for Ulvetuvtjørna og mellom Sandvasshorten og Storefjell, og mellom Storefjell og Steinheii. Det er og registrert trekk både øst og vest for Hisvatn. NINA sitt GPS-prosjekt (2014-2018) dokumenterer lite trekkaktivitet gjennom Steinsbuskardet, hvor kun to av fjorten simler ble observert på gjennomtrekk i dette området i tiden de hadde sender. I omsøkte områder innenfor Steinsbuskardet-Hisdal, er det ikke registrert villreintrekk.

Områdene ved Botsvatnet har vært lite brukt av villrein, men området er fortsatt klassifisert som et kalvingsområde. Observasjoner gjort i etterkant av NINAs GPS-prosjektet (2020) viser ett par observasjoner av større flokker på sirka 30-40 dyr på sørsiden av Botsvatnet. Områder ved Ratevassnuten og Hisdal er fortsatt viktige kalvingsområder. Dette gjelder spesielt områdene rett nedenfor tregrensen, hvor det årlig blir registrert kalving tidlig i mai.

Selv om trekket mellom nord og sør er kraftig redusert, er Steinbuskardet og tilgrensede områder fortsatt viktige leveområder for villrein. Under GPS-prosjektet var ni av ti merkede simler i sørområdet innenfor grensen til Steinsbuskardet-Hisdal biotopvernområde. Nyere GPS data viser at simler som holder til i dette området, trekker lenger øst mot kalvingsplassene i Hisdal i løpet av mars og april, jf. dyreposisjon.no.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig til å behandle saken, og «føre var prinsippet» trengs derfor ikke tas i bruk, jf. NML § 9.

NML § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Den omsøkte motorferdselen omfatter vestre deler av Hisdal naturreservat. Dette er i hovedsak skogkledde områder. Videre omfatter motorferdselen østlige deler av Steinsbuskardet-Hisdal biotopvernområde og tilgrensede deler av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde i Dysje og Buvegskardet ved Botsvatn. Botsvatnet har en reguleringszone på 56m. Det står flere bygninger ved Sandbekkstøylene, Stakkeslåtta og Brottelid.

Området er sterkt påvirket av tekniske inngrep og relativt omfattende ferdsel lenger vest i verneområdet, men biotopvernområdet og de tilgrensede områdene i Hisdal naturreservat og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, vurderes likevel å være et viktig trekk-, kalvings- og leveområde for villrein. De to kraftlinjene er blant annet en av de dominerende elementene i landskapet, sammen med reguleringsmagasin og dammer. Det ble gitt løyve til Statnett for vedlikehold i 2020, 2021 og 2023, samt ett flerårig løyve som varer ut 2025. I disse løyvene måtte vedlikehold planlegges utenom villreinjakten og kalvingsperioden. Utover Statnett sine løyver, er det gitt to andre motorferdselsløyver i området.

Det har ikke vært praksis i tidligere saker å gi tillatelse for motorferdsel i kalvingsperioden eller under villreinjakten. Dette har også Statnett vært informert om i samtlige tidligere dispensasjoner. Så omfattende flyving i kjernen av et villreinområde anses som problematisk for en villreinpopulasjon som allerede er sårbar. Selv om området er preget av tekniske inngrep, er dette et område hvor villrein og annet vilt møter lite forstyrrelser i form av annen ferdsel. Helikoptertransporten det her er søkt om vil føre til forstyringer (støy) av villreinen som beveger seg i området. Det er derfor viktig å sette vilkår som begrenser ulempen med dette.

NML § 11 Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Skulle omsøkte tiltak medføre skade på naturmiljøet, skal kostnader ved retting dekkes av tiltakshaver.

NML § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

For vedlikehold av kraftlinjer, sees omsøkte motorferdsel som nødvendig. Transporten er begrenset til etter hekkesesong og yngling, men den vil forekomme i villreinjakten som er vurdert til å være en periode med mange andre forstyrrelser. Ved å sette vilkår som begrenser tidsrommet for forstyrrelser, samt at det ikke skal flys om det observeres villrein i området, anses helikopter å være den mest miljøforsvarlige metoden for å utføre tiltaket.

Transporten skal foregå i et område der all ferdsel er strengt regulert. Det er også en streng praksis for ikke å tillate helikopterlanding i perioden med reinsjakt, da dette er en periode villreinen opplever mye forstyrrelser. For senere vedlikeholdsarbeid, ber vi om at det tas hensyn til dette under planleggingen.

Samlet vurdering

Verneområdestyret er kritiske til at Statnett legger opp til omfattende arbeid og helikopterflyging i verneområder med særlig strenge restriksjoner i en periode på høsten då villreinen alt er mye uroa av annen aktivitet og det normalt ikke blir gitt landingstillatelser. For senere arbeid på linene kan det ikke regnes med å bli gitt dispensasjon for landing i perioden 20.8 – 30.9.

Når det i saken likevel blir gitt en dispensasjon for gjennomføring av tiltakene legger verneområdestyret vekt på at sentralnettet er kritisk viktig infrastruktur. Videre vil det å utsette arbeidet til uke 36 være positivt mtp. at det største jakttrykket da har lagt seg. De fleste av aktuelle mastepunkt ligg i dalføre der det er mindre sjanse for at villreinen oppholder seg, og det blir derfor satt som vilkår at flygeruten må følge disse. Som det er satt vilkår om er det vesentlig at landing avbrytes om det observeres villrein ved landingspunktene.

Videre, er verneområdestyret opptatt av at alt arbeid og tilsyn på alle linjestrekningene i verneområdene blir planlagt og samordnet med sikte på å begrense motorferdselen mest mulig, og lagt til en tid på året da konsekvensene for verneverdiene er minst mulig.

Hei

Statnett søker om å få bruke helikopter til å utføre vedlikeholdsarbeid av 300kV Tokke-Førre og 420 Kvilldal-Holen leidningane i Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde.

Følgande jobbar skal utførast:

Det skal monterast dempelopper på fase og topplinje på 300 Tokke-Førre på følgjande master: 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 171, 173, 177, 179, 181, 183, 185 og 187. ref. kart
Dette arbeidet er for å dempe vibrasjonar på mastene slik at ein skal unngå havari.

Etter synfaring på 420 Kvilldal-Holen den 19.06.23 blei det oppdaga feil på leidningen som må rettast, dette gjelder på følgjande master: 161, 167, 168, 179. ref. kart

For å kunne utføre desse jobbane må linja vere utkopla og den er utkopla i veke 35, 36 og 37. Me skal bruke helikopteret til å frakte t/r 1 utstyr hiv og 1 tur med mannskap pr. mast.

Jobbane er planlagt utført i veke 35, 36 og 37, me kjem til å jobbe måndag til fredag. Det blir ikkje helikopter aktivitet i verneområde kvar dag desse vekene, men grunna vær utfordring er det fint å ha desse vekene til rådighet.

Totalt blir det helikopter transport 8 dagar desse 3 vekene. Det er slik at me må ha helikopter transport for personell for å kome seg inn på arbeidsplassen, for å kunne utføre jobbane. Det blir utflyging på morgon, kan bli eit flytt midt på dagen også henting på kvelden. Total flyge tid på helikopter i verneområdet per dag blir maks 30 min.

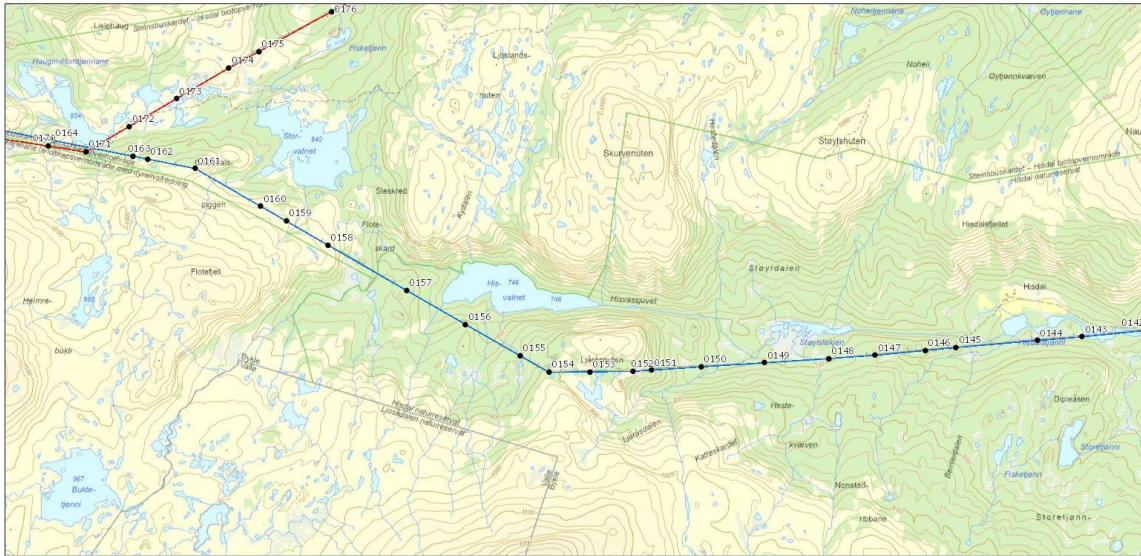
Desse jobbane som skal utførast må gjerast på utkopla leidning. Utkoplingsperiodane er veldig vanskelege å flytte. Då det er ein veldig stor prosess som blir planlagt for å få kabalen med utkoplingar til å gå opp. Dette blir minimum planlagt 1 år i forvegen. Denne utkoplinga som er på Tokke-Førre er koordinera saman med masse andre jobbar som er avhengig av utkopling. Blant anna skal det entreprenørar inn, for å bygge ein ny mast.

Jobbane som er planlagt utført på leidningane i utkoplingsperioden i verneområdet er tiltak me ynskjer å gjere før haust og vinter været sett inn. Då me har oppdaga veldig mykje vibrasjonar i leidningane og mastene. Dette kan føre til havari av master som me ynskjer sær å unngå. Desse jobbane har svært høg prioritet hjå oss.

Mvh

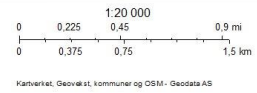
Ståle Moen Lid
+47 97081124
stale.lid@statnett.no
Statnett SF
NNT Driftsområde Telemark

ArcGIS Web Map

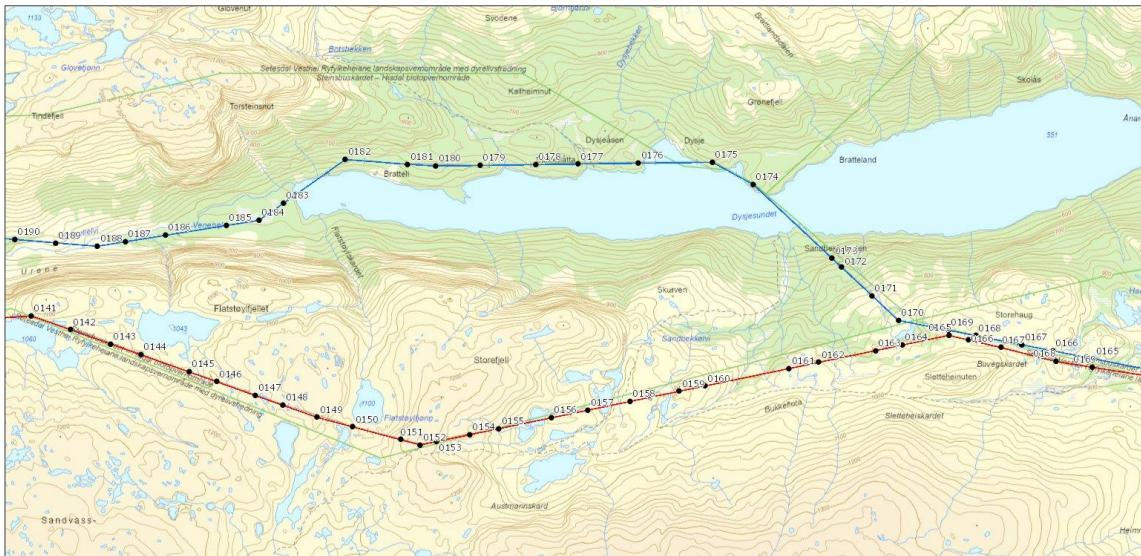
27.6.2023, 11:11:37

- Stasjoner**
- Stasjon
 - Elektroanlegg
 - Reservergaskraft
 - ▲ Landanlegg
 - Mast
- Sjøkabel**
- Sjøkabel
- Ledninger**
- Annen KV
 - 0
 - 132 kV
- Ledninger - spenn**
- 220 kV
 - 250 kV og 350 kV HVDC
 - 220 kV
 - 250 kV og 350 kV HVDC
 - 300 kV
 - 300 kV
 - 420 kV
 - 420 kV
- ANLEGG Landkabler**
- Andre landkabler
 - Lavspentkabel
 - Høyspentkabel DC og AC
- Stasjonsjerde**
- Stasjonsjerde

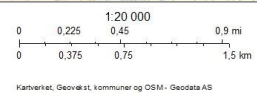
ArcGIS Web AppBuilder
Kartverket, Geovest, kommuner og Avinor - Geodata AS | Kartverket, Geovest, kommuner, SSB og Posten - Geodata AS | None | Miljødirektoratet (NVE) | Kartverket, Geovest, kommuner og OSM - Geodata AS |

ArcGIS Web Map

27.6.2023, 11:13:46

- Stasjoner**
- Stasjon
 - Elektroanlegg
 - Reservergaskraft
 - ▲ Landanlegg
 - Mast
- Sjøkabel**
- Sjøkabel
- Ledninger**
- Annen KV
 - 0
 - 132 kV
- Ledninger - spenn**
- 220 kV
 - 250 kV og 350 kV HVDC
 - 220 kV
 - 250 kV og 350 kV HVDC
 - 300 kV
 - 300 kV
 - 420 kV
 - 420 kV
- ANLEGG Landkabler**
- Andre landkabler
 - Lavspentkabel
 - Høyspentkabel DC og AC
- Stasjonsjerde**
- Stasjonsjerde

ArcGIS Web AppBuilder
Kartverket, Geovest, kommuner og Avinor - Geodata AS | Kartverket, Geovest, kommuner, SSB og Posten - Geodata AS | None | Miljødirektoratet (NVE) | Kartverket, Geovest, kommuner og OSM - Geodata AS |

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/7390-0

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 14.08.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	24/23	22.08.2023

Søknad om bygging av ny sankehytte ved Hegnavatnet i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Hjelmeland kommune - Judita og Trond Rød

Vedlegg:

- 1 Trond Rød - søknad om bygging av ny sankehytte
- 2 Trond Rød - teikningar av sankehytter
- 3 Trond Rød - kartskisse

Forvalters innstilling

I medhald av kapittel III og kapittel IV, punkt 1 og kapittel VI, punkt 2 i Forskrift om vern av Vormedalsheia landskapsvernområde, får Judita og Trond Rød dispensasjon til å bygge ny sankehytte ved Hegnavatnet i Vormedalsheia landskapsvernområde.

Den nye sankehytta kan ha eit areal inntil 30 m² (BYA) og ei mønehøgde på inntil 4.5m inkludert høgda på fundamenta.

Hytta må plasserast minst 100 m frå Hegnavatnet for å ikkje være i strid med Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag og Kommuneplan for Hjelmeland kommune.

I Forvaltningsplan for SVR er øvre arealgrense for sankehytter sett til 30 m² (BYA) inkludert eventuelle uthus. Om det er planlagt å bygge uthus i framtida må storleiken på hytta som byggast reduserast tilsvarande.

Vedtaket grunngjevast med at bygningen har avgrensa storleik, og at dei negative effektane på landskapet er avgrensa ettersom områda kring Hegnavatnet og Holmavatnet er eit stølslandskap med fleire stølar og sankehytter frå før. Det leggst og vekt på at hytta er nødvendig i samband med tilsyn og sanking av sau og at søknaden oppfyller forvaltningsplanen sine krav for å vurdere nybygg.

Dispensasjonen blir gjeve med desse vilkåra:

- Hytta må skilja seg minst mogleg frå naturomgjevnadane omsyn til utforming og overflatebehandling

- Byggjearbeida må skje så skånsamt som råd i høve til naturomgjevnadane
- Om hytta fundamenterast på pålar må det forblendast med tørrmur opp til kledningen
- Taket skal tekkast med torv, stein, tre eller takplater med mørk matt farge
- Hytta skal målast eller beisast i mørk farge som skil seg minst mogleg frå omgjevnaden.
- Alt av bygningsavfall skal transporterast ut og leverast på godkjend mottak. Ubehandla virke kan nyttast som ved
- Det må søkast om eige løyve for eventuell motorferdsle i samband med transport av byggematerialar
- Dispensasjonen gjeld fram til 22.08.2026
- Det må innhentast naudsynt byggeløyve frå Hjelmeland kommune

Saksopplysninger

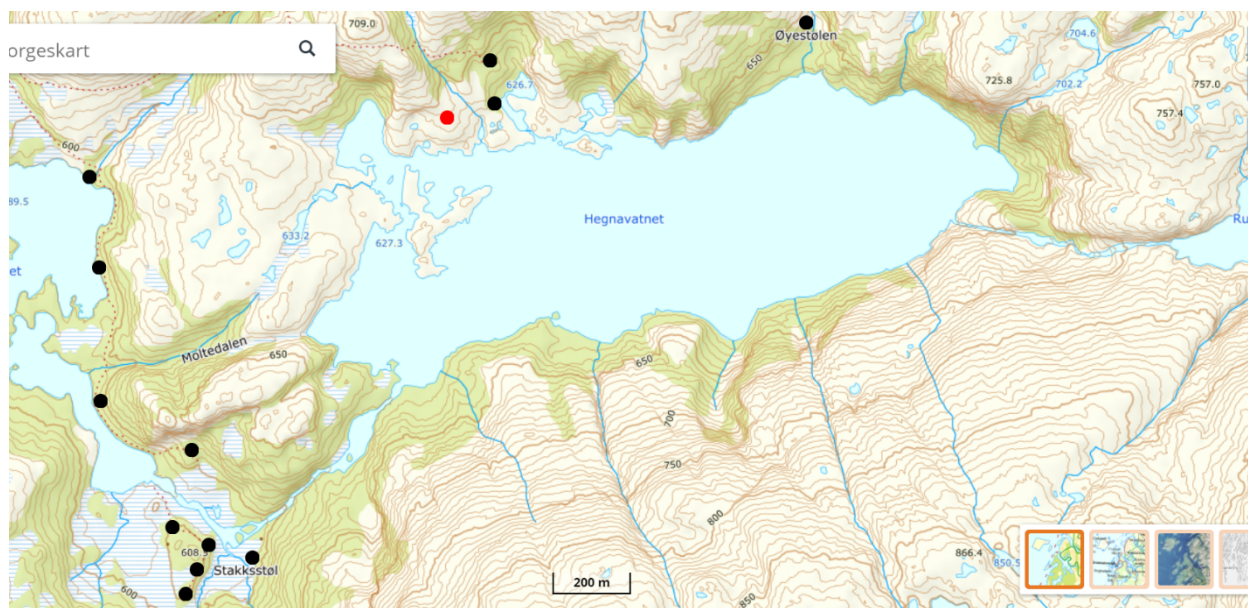
Bakgrunn for søknaden

Viser til søknad frå 28.07.2023 og tilleggopplysningar sendt på e-post 31.07 og 02.08.

Judita og Trond Rød søker om dispensasjon til bygging av ny sankehytte på nordsida av Hegnavatnet i Vormedalsheia landskapsvernområde. Søker har om lag 40 sau på beite og sankehytta skal brukast i samband med tilsyn og sanking. Søker har ikkje hytte i område og tilsynsturane må starte frå Fundingslandsvegen om lag to timars gange unna. Ei sankehytte ved Hegnavatnet vil derfor gjere tilsynet mykje lettare. Søkar er medeigarar i sameige Hausken Grasdalen som har eit areal på om lag 10.000 da. Hausken Grasdalen har fem eigarar fordelt på ni delar. Dei andre sameigepartane disponerer hytte i område.

Sankehytta det søkast om har ein storleik på om lag 29m² (BRA), ein mønehøgde på 4.3m og ei geshimshøgde på 3m. Hytta skal fundamenterast på betongsøyler, den skal ha liggande kledning og taket skal tekkast med stålplater med dempa farge.

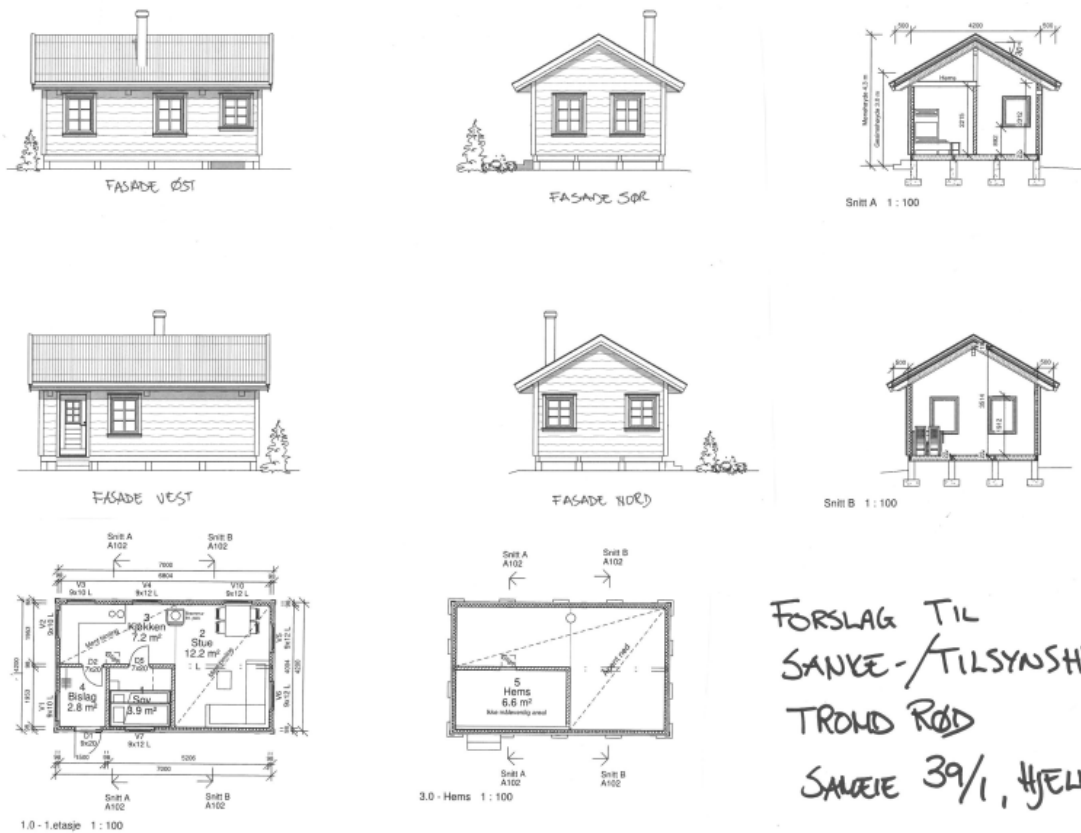
Søkar opplyser og at dei planlegg å auke talet på beitedyr til 70-80. Etter verneområdeforvaltar si vurdering vil det bli behov for om lag 20 helikoptertransportar i samband med byggjearbeida.

Kart over Hegnavatnet. Sankehytta det er søkt om er markert med raudt, men eksisterande hytter er markert med svart.

Foto av landskapet ved byggeplassen

FORSLAG TIL
SANKETILSYNSHYTTE
TROND RØD
SANKETILSYNSHYTTE 39/1, HJELMEVAND

Teikningar av plan og fasade på ny hytte

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Vormedalsheia landskapsvernområde av 19.04.1991.
- Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane, godkjent 2015
- Naturmangfaldlova.

Heimelsgrunnlag

Vormedalsheia vart verna ved Kongeleg Resolusjon av 19. april 1991. Føremålet med vernet er etter kapittel III i verneføreskriftene å ta vare på eit særmerkt og vakkert landskap som gjev eit godt tverrsnitt av Ryfylkenaturen frå fjord til høg fjell, og som inneheld sjeldsynte og sårbare naturelement.

Byggetiltak i verneområdet blir regulert av verneforskrifta kapittel IV, punkt 1. Her heiter det at det ikkje må gjerast inngrep som vesentlig kan endra eller innverke på landskapets karakter, og *”oppføring av anlegg og andre innretningar eller bygningar”* er særskilt nemnt. Vidare heitar det i kapittel VI, punkt 2 at forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til *”Dyrking, oppføring av bygningar til bruk i landbruksdrifta, treslagsskifte, skogreising eller anna skogsdrift ut over det som er tillatt etter pkt. V 3”*.

Omsøkte tiltak kjem etter vårt syn inn under kapittel IV, punkt 1 i verneføreskrifta, og krev derfor dispensasjon etter kapittel VI, punkt 2 for å kunne gjennomførast.

Landbruksbygg er omtala på side 28 i Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane. Bygningen som det søkt om blir rekna som ei sankehytte og vil etter omtalen i forvaltningsplanen kunne ha eit areal på inntil 30 m² (BYA). Forvaltningsplanen inneheld og på 27-28 retningslinjer for når nye bygg til landbruksdrift kan vurderast.

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane har forvaltningsmynde for Vormedalsheia landskapsvernområde.

Vurdering

Naturmangfaldlova

Etter § 7 i Naturmangfaldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 leggjast til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndigheit. Forvaltningsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet, vurdere søknadane etter desse paragrafane.

Innverknad på verneverdiar og verneføremål

Den omsøkte byggeplassen ligg om lag 650 moh i eit halvøpe område litt på nordsida av Hegnavatnet. Vegetasjonen i område er dominert av lyng- og grasartar med innslag av fjellbjørk og einer.

Denne delen av Vormedalsheia blir i liten grad brukt av villreinen og denne låge bruken har vore mønsteret ei tid. Dette blir og stadfesta av resultatata frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt (NINA rapport 694/2011). Her er det dokumentert at ingen av dei åtte simlene som har nytta sørområdet har vore i nærleiken av Hegnavatnet den tida dei hadde sendar (2006-2010). Heller ikkje nyare GPS data frå www.dyreposisjoner.no (2011-2023) har plott frå området, men dei siste fem åra her det vore observert mindre bukkeflokkar i Vormedalsheia, også nær Hegnavatnet. I Norsk Villreinsenters rapport Kartlegging av villreinens arealbruk i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (NVS rapport 6/2010) er det ikkje registrert villreintrekk i dette området. I Norsk raudliste for artar for 2021 vart villrein oppført som nær truga (NT).

Kunnskap om naturmangfaldet i området baserer seg og på Miljødirektoratet sin naturdatabase med innsyn til sensitiv informasjon (www.naturbase.no) og tilsvarende informasjon i Temakart Rogaland. Så

langt forvaltningsstyresmakta kjenner til etter søk i Naturbase, er det ikkje registrert informasjon om prioriterte arter, trua eller nær trua arter på Norsk raudliste for arter 2021 eller andre verdifulle arter. Det er heller ikkje registrert informasjon om utvalte naturtypar, trua eller nær trua naturtypar på Norsk raudliste for naturtypar 2018 eller andre verdifulle naturtypar. Det er heller ikkje komme fram andre opplysningar som tyder på at det finns slike arter og/eller naturtypar i det aktuelle område. Kunnskap om kulturminne i området baserer seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.askeladden.no). Her er det ikkje registrert kulturminne som kan ta skade av byggearbeida det er søkt om.

Kunnskapsgrunnlaget (§8) som ligg føre for å vurdere dei omsøkte tiltaka si innverknad på verneverdiar og verneføremål, må derfor vurderast som tilstrekkeleg til at forvaltningsstyresmakta kan fatte vedtak i saka. §9 om "Føre var prinsippet" vil derfor bli tillagt mindre vekt i dei følgjande vurderingane.

§10 tek føre seg den samla belastninga av økosystemet i området. I tillegg til sankehytta det er søkt om står det 6 andre bygningar ved Hegnavatnet. Dette dreier seg om to sankehytter med tilhøyrande uthus og ei mindre hytte. Ved Holmavatnet og Stakkstøl ligg det 10-12 stølshus og hytter. Det er noko motorferdsel i område om vinteren i samband med frakt av ved og proviant til hyttene. For 2023 er det gitt eit helikopterløyve i område. Det er og noko ferdsl i området i samband med friluftsliv og tilsyn og sanking av sau, men den samla belastninga på naturmangfaldet i området må karraktriserast som låg til moderat.

Ei ny sankehytte vil ha ein negativ innverknad på verneverdiane knytt til landskapet. Dei negative verknadane blir likevel vurdert til å være relativt avgrensa. Sankehytta det er søkt om er relativt lita og det ligg fleire stølshus og sankehytter i område frå før. Byggematerialane vil måtte fraktast til staden med helikopter slik at blir noko auke av den motorisert ferdsl i området i samband med tiltaket. Samstundes er det lite anna ferdsl i området og forstyrringane i samband med tiltaket vil bli avgrensa. Etter forvaltningsmyndigheita sitt syn vil det omsøkte byggetiltaket derfor berre i liten grad føre til større belastning på økosystemet i område (§10). Ei hytte på 30 m² vil ikkje bli dominerande i landskapet, og vil ikkje medføre noko nemneverdig auke i ferdsl i område utover byggeperioden.

§12 omhandlar miljøforsvarleg teknikkar, driftsmetodar og lokalisering. Slik forvaltningsstyresmakta vurderer det vi ei ny sankehytte ved Hegnavatnet lette arbeide med tilsyn og sanking av sau.

§11 legg til grunn at eventuelle kostnader ved miljøforringing skal bærast av tiltakshavar. Tiltakshavar er fullt og heilt ansvarleg for ei miljømessig god løysing.

Konklusjon

Byggetiltaket det er søkt vil medføre eit nytt inngrep i område. Samstundes opnar verneføreskrifta for nye landbruksbygg dersom dette er nødvendig. Denne delen av Vormedalsheia landskapsvernområde må karraktriserast som eit stølslandskap med fleire stølar og sankehytter. Ei sankehytte med avgrensa storleik blir derfor vurdert til å ikkje ha ein så stor negativ innverknad på verneverdiane at det ikkje kan gis dispensasjon.

From: "Trond Rød" <trond.rod@vartdalplast.no>
Sent: Fri, 28 Jul 2023 11:36:12 +0000
To: "Odden, Alf" <alf.oddn@statsforvalteren.no>
Subject: Sankehytte
Attachments: Kartskisse.pdf, Forslag til sanke-tilsynshytte.pdf
Categories: Arkivert i Elements

Til
Verneområdestyret Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og Frafjordheiane

Dispensasjon fra «Forskrift om vern av Vormedalsheia landskapsvernområde, Hjelmeland»

Etter at vi startet med sau i heia ser vi et behov for en sankehytte, som vi ønsker å oppføre på en del av vårt sameie gnr 39 bnr 1, nord for Hegnavatnet. Dette for å bruke den under sanking og under tilsyn for å se til at dyra beiter i området som er tenkt. Det er ca 2 timers gange fra Fundingslandsvegen til området der sauene våre beiter. Ved å bygge ei hytte vil dette forenkle sanking og tilsyn gjennom beitesesongen.

Det kan også være ønskelig å bruke hytta under jakt siden dette også er en stor interesse.

Har snakka med alle grunneiere og de synes dette er greit for dem.

Søker med dette om dispensasjon fra «Forskrift om vern av Vormedalsheia landskapsvernområde, Hjelmeland» og viser til paragraf VI punkt 2.

Hjelmeland, 28.juli 2023

Med hilsen

Judita og Trond Rød

Gnr 69 bnr 4

Ryfylkevegen 6614

4130 Hjelmeland

Vedlegg; Kartskisse og Forslag til sankehytte

Mvh

Trond Rød

Teknisk ansvarlig Hjelmeland

Mob: (+47) 40001390

E-post: trond.rod@vartdalplast.no

Poly Har AS avd. Hjelmeland
Viganeset 99,

4130 Hjelmeland Besøk:
vartdalplast.no

Byggisolasjon Fiskeemballasje Teknisk emballasje Transport

30m

JON HELGE HAUSKEN

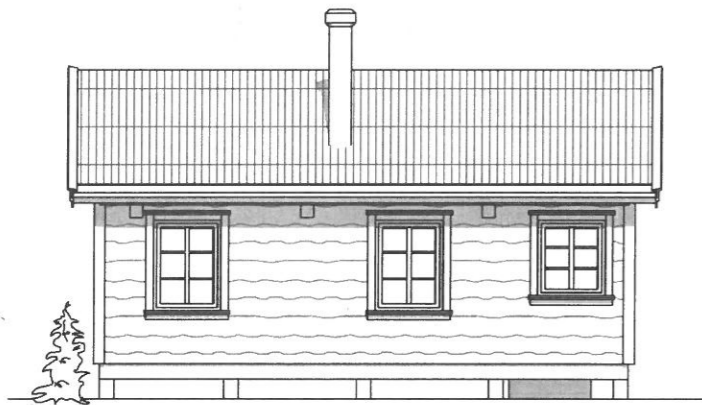
CA. 180 METER

OMSOKT TILTAK

CA. 80 METER

HEGNAVATNET

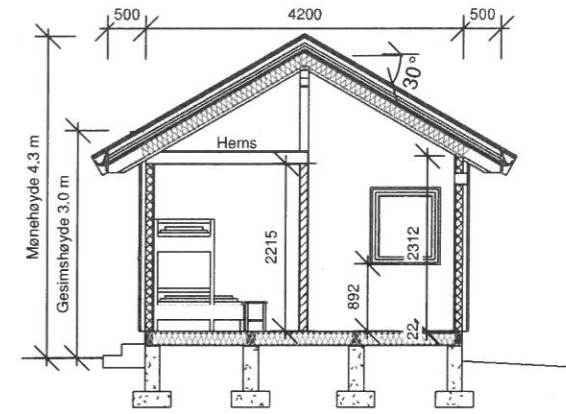
SANKE-TILSYNSHYTTE TROND RØD

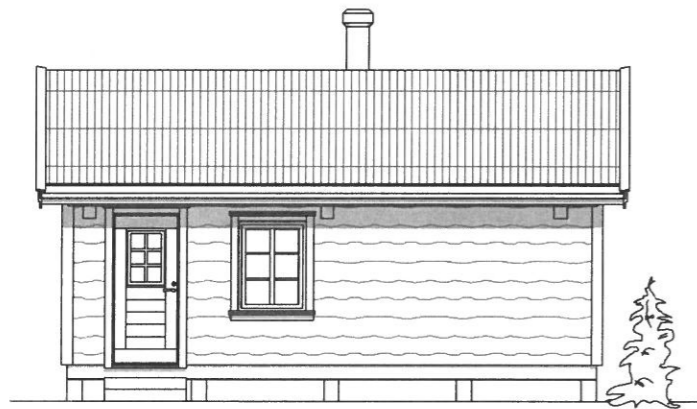
FASADE ØST

FASADE SØR

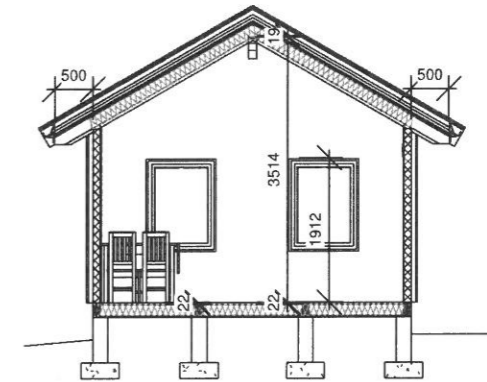
Snitt A 1 : 100

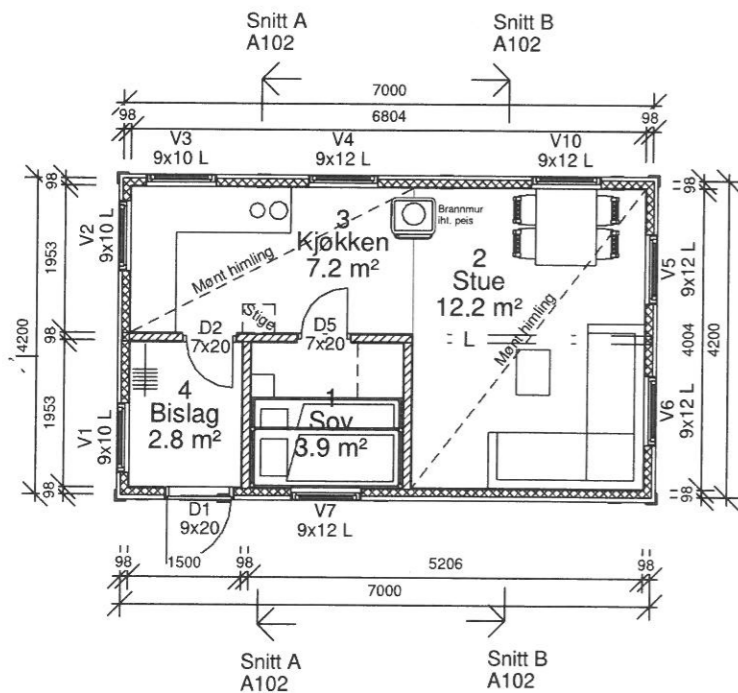
FASADE VEST

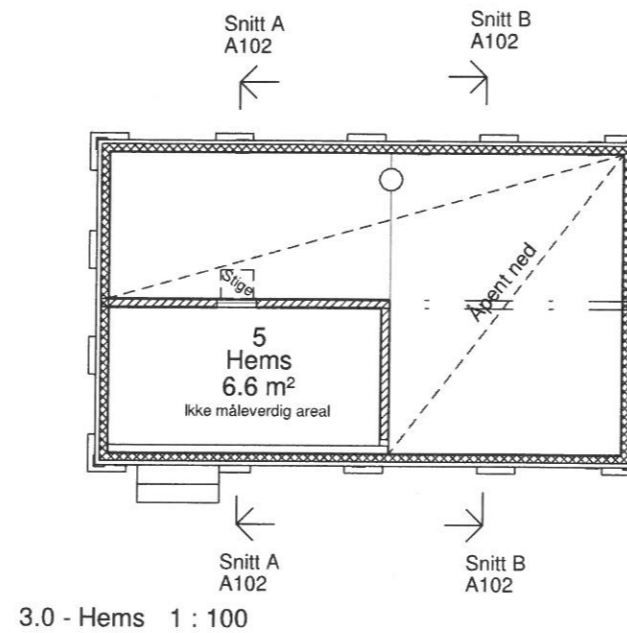
FASADE NØRÐ

Snitt B 1 : 100

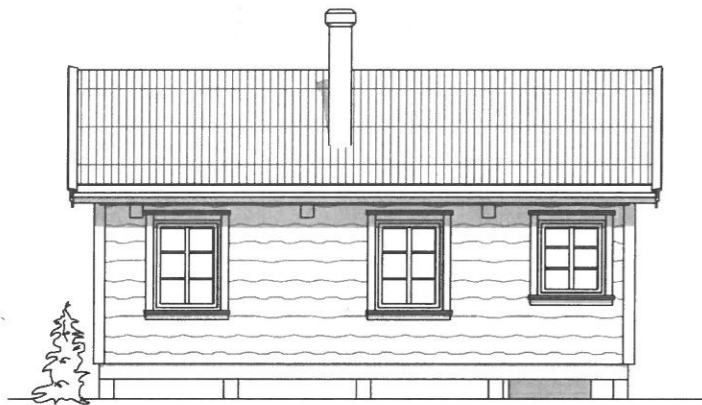

1.0 - 1.etasje 1 : 100

3.0 - Hems 1 : 100

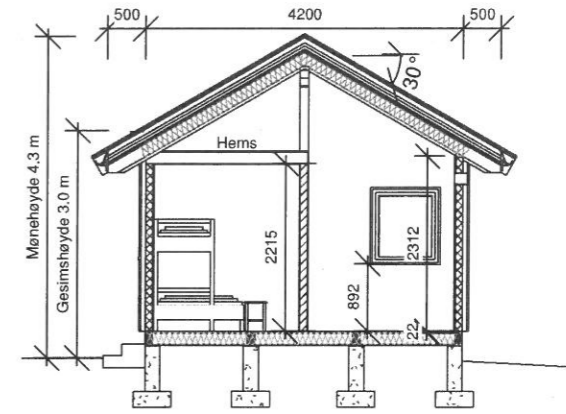
FORSLAG TIL
 SANKE- / TILSYNSHYTTE
 TROND RØD
 SAMEIE 39/1, HJELMELAND

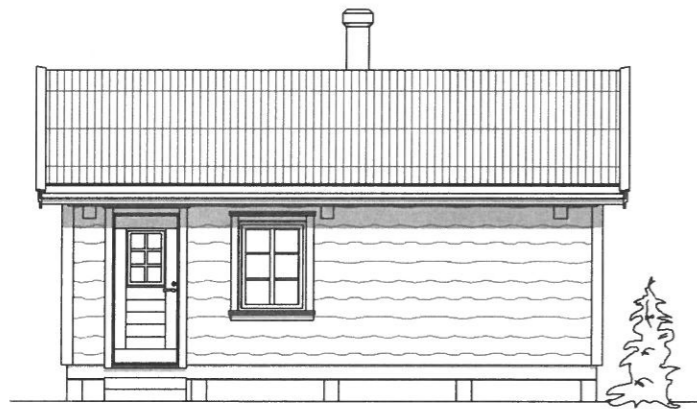
FASADE ØST

FASADE SØR

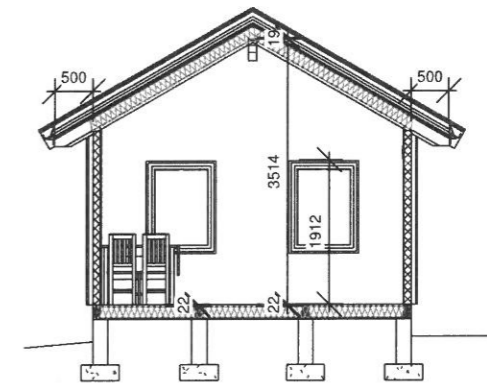
Snitt A 1 : 100

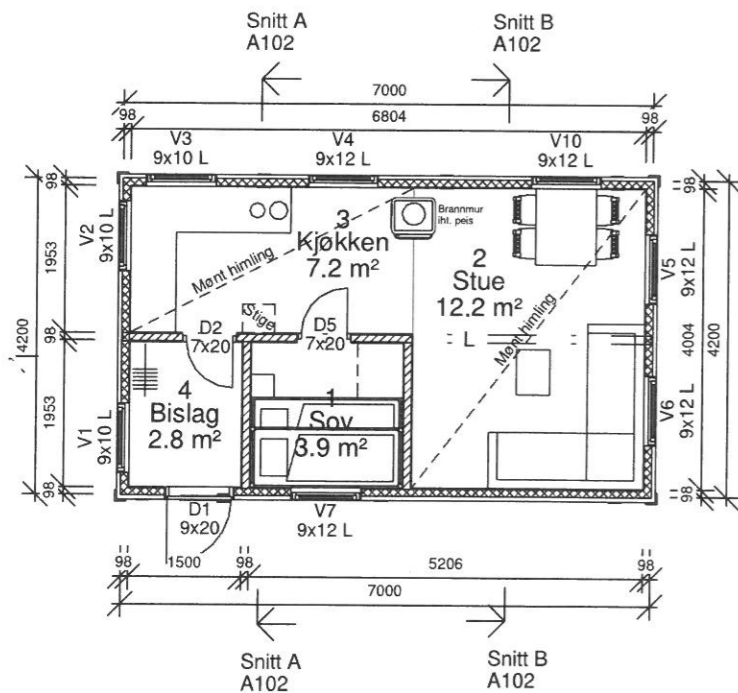
FASADE VEST

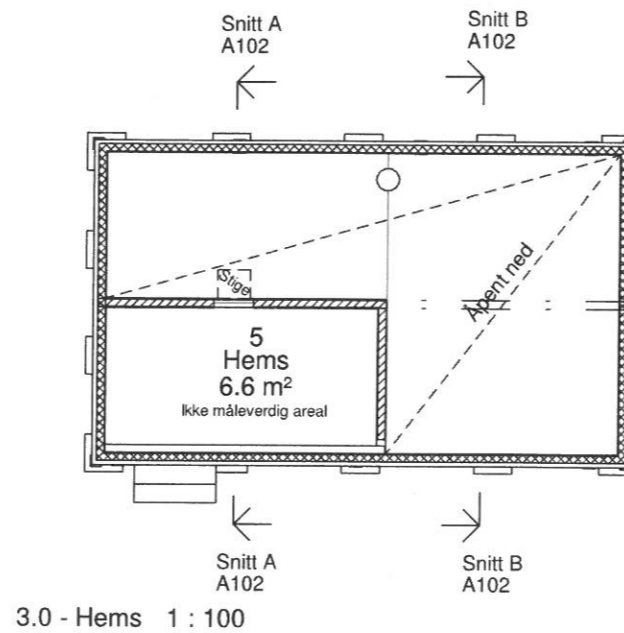
FASADE NORD

Snitt B 1 : 100

1.0 - 1.etasje 1 : 100

3.0 - Hems 1 : 100

FORSLAG TIL
 SANKE- / TILSYNSHYTTE
 TROND RØD
 SAMEIE 39/1, HJELMELAND

30m

JON HELGE HAUSKEN

CA. 180 METER

OMSOKT TILTAK

CA. 80 METER

HEGNAVATNET

SANKE-TILSYNSHYTTE TROND RØD

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 88
sara.kristiane.eide@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/7462-0

Saksbehandler: Sara Kristiane Eide

Dato: 04.08.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	25/23	22.08.2023

Frafjordheiane landscape protected area - application for zipline setup and use of drone for filming - Signal Steam b/ Frank van Zwol

Protected area administrator's setting

According to §3, point 5.1 and point 6.2 of the Regulations of Frافjordheiane landscape protected area, as well as § 48 of the Natural Diversity Act, Signal Stream b/ Frank van Zwol get a permit for use of a drone for filming at Månafossen and Mån in Gjesdal municipality. The use of drone is limited to the area shown in the map below, figure 1. The permit is valid for September 5th with Månafossen and September 6th at Mån.

According to § 3, point 1.1 of the Regulations of Frافjordheiane landscape protected area and § 48 of the Natural Diversity Act, is it given a refusal on installing a zipline at Månafossen. We encourage that TV-productions that require technical intervention should be left outside the protected area.

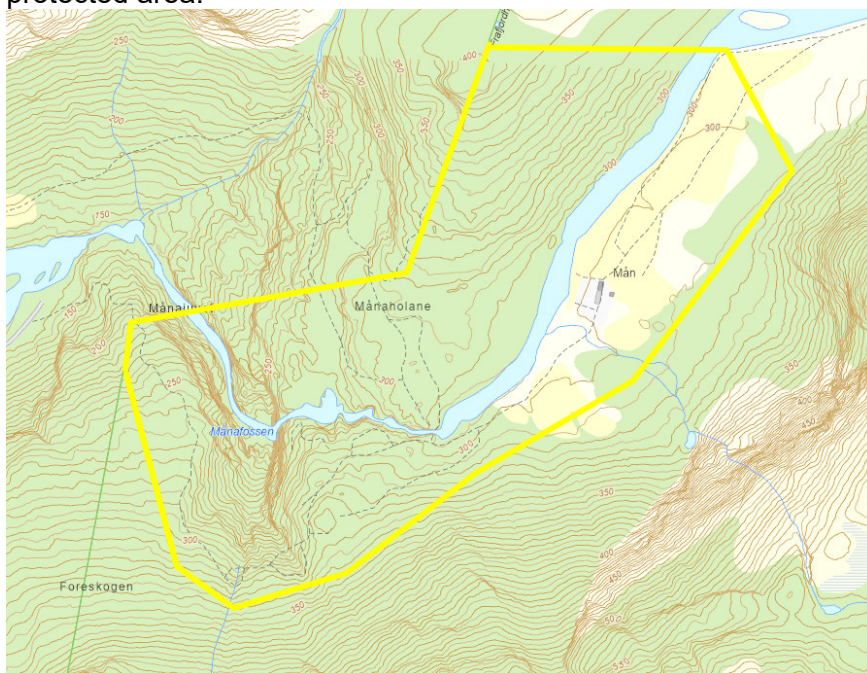

Figure 1: Map of the drone area. The permit includes the use of drone inside the yellow marks.

Justification

§ 48 of the Natural Diversity Act shall only be used in special cases that were not taken when the protected area was established. A permit can only be granted when the measure does not conflict with the purpose of the protection or significantly affect the conservation values. As the use of drones is to such a limited extent and within a short period of time, using a drone for filming is not considered to significantly affect the conservation values.

It is not desirable to facilitate a development where the protected area becomes an arena for more spectacular TV-productions, especially when this requires intervention of an irreversible or partially irreversible degree. From an isolated point of view, a single bolt drilled in the mountain is a small intervention in which will be barely visible after the bolt is removed and the hole is filled again. In this case, there is a larger number of bolts which is to be applied in a limited area and at a much-visited tourist attraction. A permit for the installation of a zipline at Månafossen could therefore create an unfortunate precedent for later cases, as well as the fact that this would conflict with the established visitor strategy and the conservation objective of taking into account a traditional, simple outdoor life. It is therefore considered that permission cannot be granted for the installation of a zipline at Månafossen.

Other Legislation

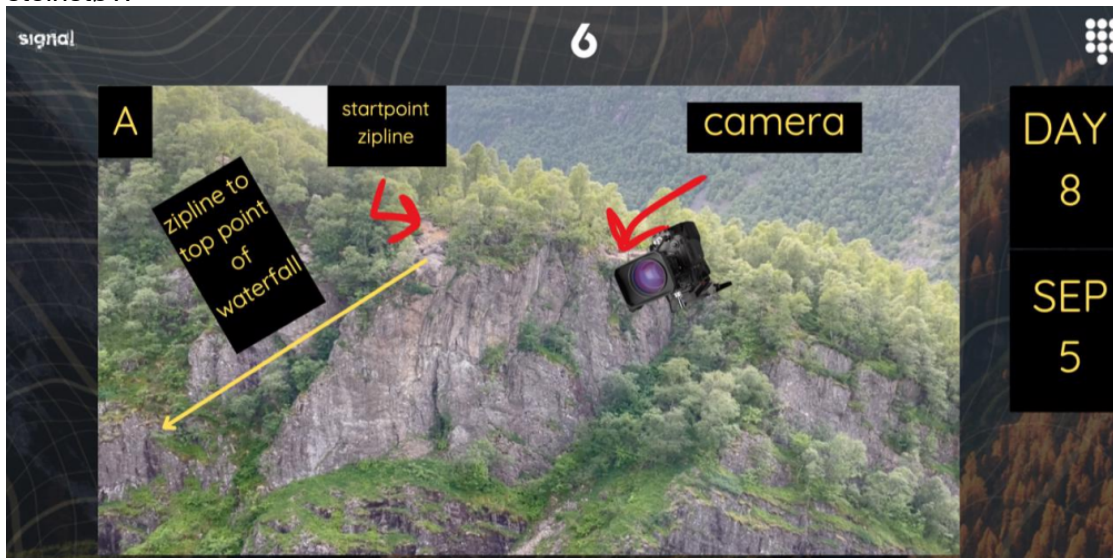
This permit is granted with authority in Regulations of Fráfjordheiane landscape protected area and the Natural Diversity Act. Permission from Gjesdal municipality according to the Motor Traffic Act, and landowner's permission, must be obtained where this is necessary.

Saksopplysninger

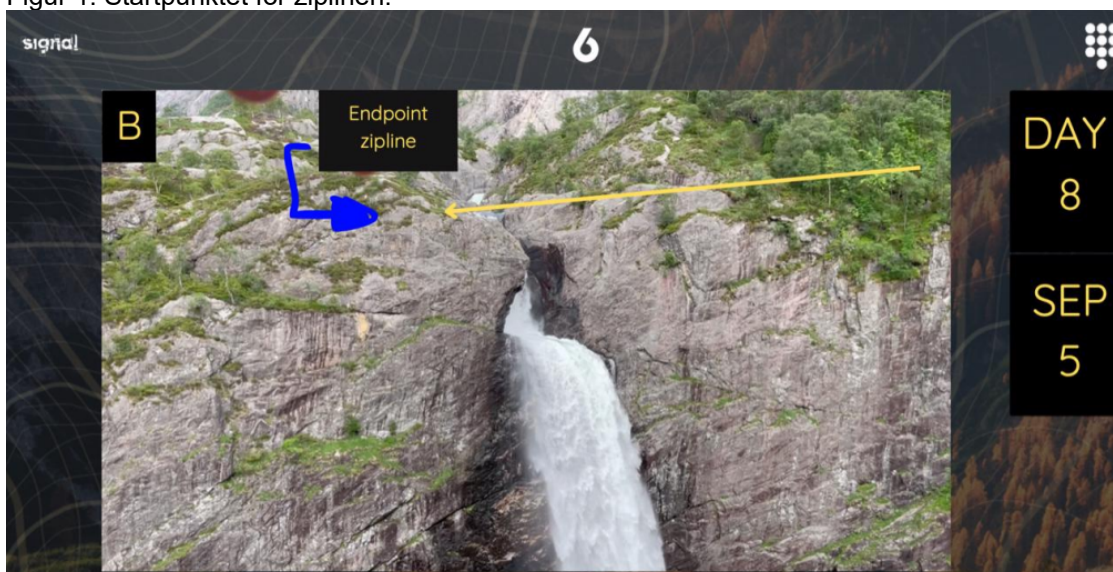
Sakens bakgrunn

Viser til søknad og e-post korrespondanse av 02.08.23-08.08.23, hvor Signal Stream v/Frank van Zwol søker om å sette opp zipline og fly med drone ved Månafossen, samt fly med drone ved Mån. Dette i forbindelse med det Nederlandske TV-showet «Point of no Return». Programmet går ut på at 16 kandidater skal ut på en 12-dages tur langs Lysefjorden. I løpet av disse dagene skal deltagerne gjennomføre ulike aktiviteter, blant annet bruke, zipline forbi Månafossen.

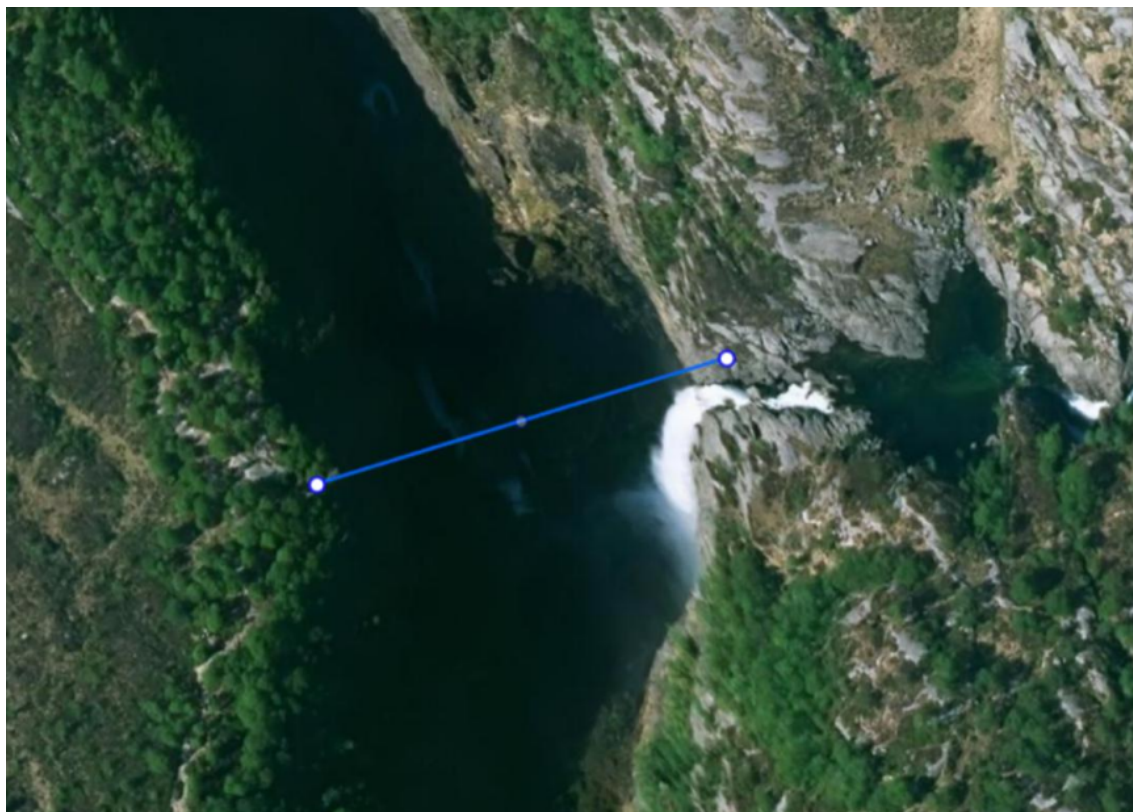
Ziplinene skal rigges den 4 september. Her er det firmaet Rope Rescue Norway som har ansvaret for oppsettet. Planen er å borre 15 hull for feste av borrebolter i fjellet på to forskjellige punkter (start/slutt) slik som vist i figurene under, fig 1-3. Hullene vil være 12mm i diameter og 6.5 cm dyp. Ziplinene skal gå fra platå på motsatt side av Månafossen (utkikkspunktet) og avslutter til venstre for fossen. Selve filmingen og utførelsen skjer 5 september. Denne dagen blir også ziplinen fjernet når de er ferdig, og da skal hullene fylles med fyllmasse blandet med steinstøv.

Figur 1: Startpunkt for ziplinen.

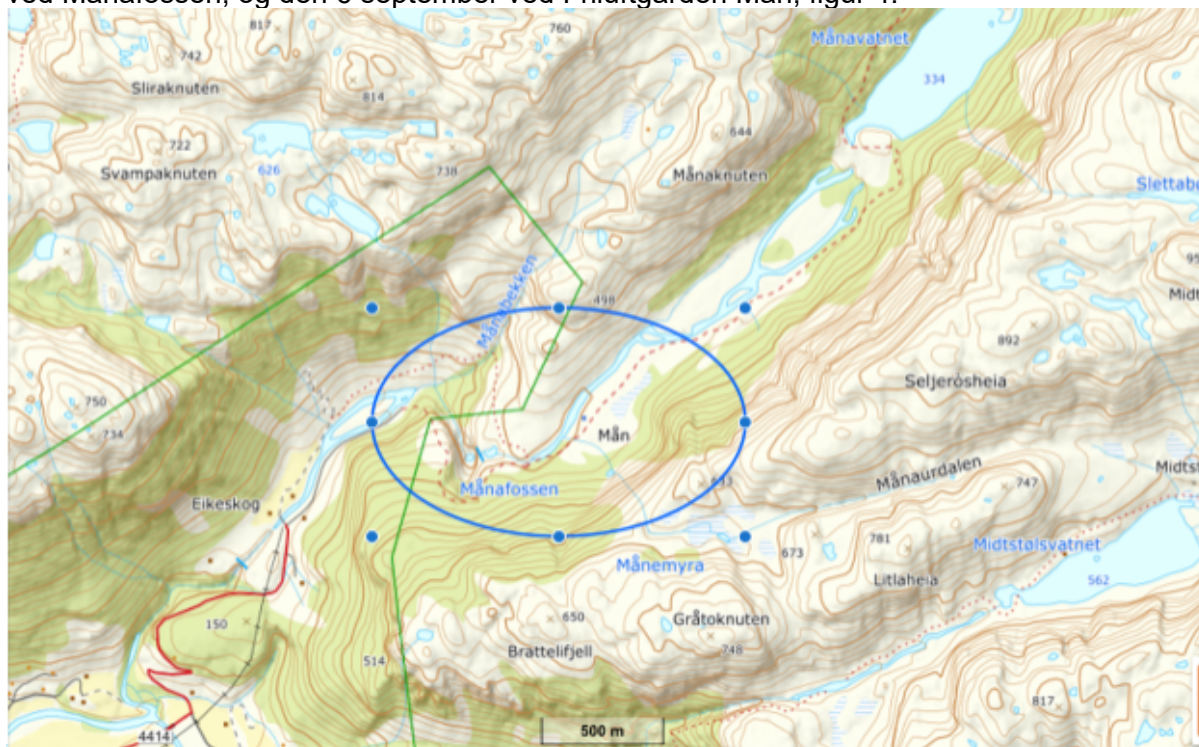

Figur 2: Endepunktet for ziplinen.

Figur 3: Retning og plassering av ziplinen i terrenget.

Det er også planlagt å bruke en drone under filmingen. Det er totalt 5 kamera som blir med rundt, og dronene er i tillegg til dette. Det er planlagt at dronen skal brukes den 5 september ved Månafossen, og den 6 september ved Friluftgården Mån, figur 4.

Figur 4: Dronekart. Det skal i hovedsak filmes ved Månafossen og Friluftgården Mån.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Frafjordheiane landskapsvernområde av 30.01.2004.
- Forvaltningsplan for verneområder i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.

Hjemmelsgrunnlag

Formålet med opprettingen av Frafjordheiane landskapsvernområde er:

- å ta vare på eit representativt, særprega og vakkert landskap, med bratte fjord- og dalsider via lågheiar opp til glattskurt høgfjell.
- å ta vare på vatn og vassdrag, viktige leveområde for eit særmerkt plante- og dyreliv, geologiske landskapsformer, samt beite- og stølslandskap med automatisk freda og nyare tids kulturminne.
- å ta vare på ein særmerkt alm-/lindeskog med stor variasjon, storfrytledominert bjørkeskog, frisk fattigeng, nordvendte berg og urar, og elvar og flaumelvefar med oseaniske mosesamfunn i Røssdalen.

Allmenta skal ha høve til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging.

Bruk av drone i verneområdet blir regulert av verneforskriftens § 3, punkt 6.2: «Ikkje naudsynt støy er forbode. Det er ikkje tilate å bruke motor på modellfly, modellbåt og liknande.». Bruk av drone er likestilt med bruk av motoriserte modellfly, jf. brev fra Miljødirektoratet av 06.03.2019. Det er også et forbud mot fysiske inngrep i verneområdet, forskrift § 3, punkt 1.1. Forbudet gjelder blant annet sprenging og boring i fjell.

Da det ikke er hjemmel i dagens forskrift for omsøkte tiltak, må søknaden behandles etter naturmangfoldlovens (NML) § 48 – første ledd, første alternativ. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål, samt ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Naturmangfoldlovens § 48 – først ledd skal kun anvendes i særskilte tilfeller som ikke var tatt når vernet ble opprettet.

I rundskrivet heter det videre at: ”I vurderinger av om tiltaket eller aktiviteten er i strid med verneformålet, er betydningen for verneformålet både på kort og lang sikt relevant. Et tiltak eller en aktivitet kan være i strid med verneformålet dersom tiltaket eller aktiviteten på sikt eller over tid kan ha negativ innvirkning på verneformålet”.

Vurdering

Etter § 7 i Naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

NML § 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra Agderkart, Naturbase, sensitive artskart, Wilson, J.P, Amano, T. & Fuller, R.A. (2023). *Drone-induced flight initiation distances for shorebirds in mixed-species flocks*. Journal of Applied Ecology, forvaltningsplan og etablert forvaltningspraksis. Det er observert en sensitiv art i nærheten av Månafossen. Etablert hekkelokalitet ligger derimot utenfor område for dronebruk som er avgrenset i vedtaket. Det er ikke informasjon om truede naturtyper eller andre verdifulle naturtyper i omsøkte områdene

rundt Månafossen. Ved Friluftsgården Mån er det verneverdig kulturlandskap med enkelte verneverdige arter, som solblom (*Arnica montana*).

Bruk av drone er påvist å kunne virke forstyrrende på dyrelivet i form av enkelte flygemønstre og utforming på droner, og støy, jf. Wilson et al 2023. Ved å sette vilkår som motvirker ulempen ved dette, anses ikke omsøkte dronebruk å påvirke verneverdiene nevneverdig eller være til skade for naturmiljøet.

Innfesting av en enkelt borrebolt er isolert sett et lite inngrep og som vil være lite synlig etter at bolten er fjernet og hullet er fylt igjen. I denne saken gjelder det et større antall bolter i et avgrenset område og ved en mye besøkt turistattraksjon. Verneområdestyret har tidligere vært restriktive til å tillate borrebolter på Kjerag, og i besøksstrategien for SVR er det gitt retningslinjer om forbud mot å tillate slike.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig til å behandle denne saken, og «føre-var-prinsippet» trengs ikke å tas i bruk, jf. NML § 9.

NML § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det omsøkte området for oppsett av zipline er ved Månafossen som ligger rundt 200 moh. Området er dominert av Månafossen med tilhørende elveløp. Det er ingen tekniske inngrep ved Månafossen utover den tilrettelagte stien utført av Jæren friluftsråd. Av etablert praksis, er Månafossen og Mån et område vi ønsker et tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Det er ikke et ønske å legge til rette for en utvikling der verneområdet blir en arena for stadig flere spektakulære TV-produksjoner, særlig når dette krever inngrep av irreversibel eller delvis irreversibel grad. Søker viser til et videoklipp fra sesong 22 i 71 grader nord som ble utgitt i 2020, hvor produksjonen festet rappelleringsstau ved Månafossen ved hjelp av borrebolter. Dette tiltaket var ikke omsøkt og vil ikke få føringer for denne saken.

Omsøkte område for dronebruk er fra Månafossen og inn til Mån gård. Friluftsgården på Mån tilhører Jæren friluftsråd. Her var det til sammen 1000 overnattinger i 2013. Ved Mån gård er det etablert skjøtselstiltak for å ivareta kulturlandskapet og det forekommer noen sårbare arter her. Likevel, vil en kort periode med bruk av drone, etter verneområdestyret sin vurdering, bare i liten grad føre til større belastning på økosystemet i område.

Omsøkte området er svært mye brukt av fotturister, med sirka 100.000 besøkende på årsbasis. Det meste av besøket er fra juni til oktober måned. Antall besøkende er lavest i starten og slutten av sesongen og på ukedager. Bruk av drone vil føre til forstyrrelser for fotturister, men bare i en kort periode, og utenfor høysesongen med fotturister.

NML §12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Etter verneområdeforvaltningens vurdering, er det positivt at dronen skal brukes innenfor en kort tidsperiode. NML §11 legger til grunn at eventuelle kostnader ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver. Tiltakshaver er fullt og heilt ansvarlig for en miljømessig god løsning.

Presedens

Et inngrep som kreves ved oppsett av en zipline, vil kunne medføre presedens i senere saker, da dette ikke er etablert praksis her og det vil bryte med praksis om et tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Det er etablert et forbud mot å borre bolter i fjell i hele Frafjordheiane. Det er derimot vært åpnet for mer ekstremsport ute med Kjerag, hvor det tidligere er gitt dispensasjoner for tiltak som klatring og årlige arrangementer som heliboogie.

Tillatelse til bruk av drone ved Månafossen og Mån vil skape presedens i senere saker. I og med at det ikke er registrert sårbare arter og naturtyper innenfor der det skal flys, vurderer verneområdestyret at en kort periode med bruk av drone, bare i liten grad vil føre til større belastning på økosystemet i område. Bruk av drone vil medføre forstyrring av fotturister, men bare i et kort tidsrom.

Samlet vurdering

Naturmangfoldlovens § 48 – først ledd skal kun anvendes i særskilte tilfeller som ikke var tatt når vernet ble opprettet, og en tillatelse kan gis når tiltaket ikke strider mot vernets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Da dronebruken er i så begrenset omfang og innenfor et kort tidsrom som er utenom hekke og yngeltid, samt høysesong for fotturister, anses ikke omsøkte dronebruk å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det er ikke ønskelig å legge til rette for en utvikling der verneområdet blir en arena for stadig flere spektakulære TV-produksjoner, særlig når dette krever inngrep av irreversibel eller delvis irreversibel grad. Innfesting av en enkelt borrebolt er isolert sett et lite inngrep og som vil være lite synlig etter at bolten er fjernet og hullet er fylt igjen. I denne saken gjelder det et større antall bolter i et avgrenset område og ved en mye besøkt turistattraksjon. En tillatelse for oppsett av zipline ved Månafossen vil derfor kunne skape en uheldig presedens for senere saker, samt at dette vil stride mot etablert besøksstrategi og verneformålet om å ta hensyn til et tradisjonelt, enkelt friluftsliv. Det vurderes derfor at det ikke kan gis tillatelse for oppsett av zipline ved Månafossen.

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748
Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 06
finavjth@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/6995-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 14.08.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	26/23	22.08.2023

Uttale til kommuneplanen for Bygland, arealdelen. Offentleg ettersyn.

Forvalters innstilling

Verneområdestyret syner til forslag til arealdelen av kommuneplanen for Bygland 2023 – 2035.

Verneområdestyret har inga særskilt merknad til planforslaget. Verneområdestyret vil understreke viktigheita av utarbeiding av sti- og løypeplan for Bygland slik kommunen tidlegare har varsla. Verneområdestyret syner i den samanheng til arbeidsutvalet sin uttale frå 8.2.2021. Arbeidet er ytterlegare aktualisert som følgje av klassifiseringa av dei nasjonale villreinområda og pågåande arbeid med tiltaksplanar.

Saksopplysninger

Arealdelen av kommuneplanen for Bygland 2023 – 2035 er ute til offentlig ettersyn. Plandokumenta inneheld plankart m/temakart, føresegn, planomtale og konsekvensutgreiing. Høyringsfrist er 12.12.2023. Plandokumenta er tilgjengeleg på kommunen si heimeside: [Kommuneplanen sin arealdel på høyring - Bygland kommune](#)

Hovudtema i kommuneplanen er definert i planomtalen kap. 1.5:

- *Gjennomgang av områder for revisjon og oppdatering av desse*
- *Inkludere nye føremålsområder og omsynssoner*
- *Utarbeide sti- og løypeplan*
- *Kartlegge tiltak for å avhjelpe flaumsituasjonen i Åraksfjorden*

Nemnde sti- og løypeplan er ikkje del av planforslaget. Arbeidet er godt i gang og planen vil bli lagt fram til politisk handsaming som eiga sak.

For del av Bygland vesthei liggjande i *Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde* er dette lagt ut som omsynssone bandlagt etter naturmangfaldslova. Forvaltninga her skjer etter gjeldande forskrift og denne er styrande for all bruk.

Oppstart av planarbeidet vart varsla attende i 2019. Det ser ikkje ut til at varselet vart sendt verneområdeforvaltninga, og det vart difor ikkje sendt uttale.

Vurdering

Bygland kommune har laga eit grundig og oversikteleg planforslag. *Del av Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane lvo.* ligg langt vest i kommunen, og vert i liten grad påverka av arealdisponeringa kommunen legg opp til.

Som kommunen skriv i planomtalen vil sti- og løypeplanen kome seinare. Arbeidet med denne starta opp i 2021, og arbeidsutvalet i verneområdestyret uttala seg til oppstartsmeldinga i møte 8.2.2021. Eit av innspela gjekk på korleis villreinen vert påverka av menneskeleg ferdsel knytt til eksisterande turistløypenett Gaukhei – Josephsbu – Kvinen. Problemstillinga er sidan ytterlegare aktualisert som følgje av klassifiseringa av dei nasjonale villreinområda og pågåande arbeid med tiltaksplanar. Forvaltar vil oppmoda til at arbeidet med sti- og løypeplanen vert gjeven prioritet framover, og der nemnde problemstilling vert gjeven særleg merksemd.

ST 27/23 Orienteringer
ST 28/23 Eventuelt